

Sabima kartleggingsnotat 33, 2021

Kartlegging i regi av Trondheim sopp- og nyttevekstforening 2021

Av Edel Humstad

Polydesmia pruinosa, en liten begersopp som vokser på pyrenomyceter
Foto: Edel Humstad

Kartlegging i Trondheim og omegn 2021

Kartleggingsarbeidet i Trondheim sopp- og nyttevekstforening har i 2021 vært gjennomført ved noen annonserte kartleggingsturer og kartlegging gjennomført av enkeltpersoner. Nedslagsfeltet har vært Trondheim og omkringliggende kommuner.

Artsobservasjoner brukes flittig, og artslista for Trøndelag har økt med 50 nye arter så langt i 2021. Vi tar med en statistikk som viser registrerte rødlistearter i Trøndelag siste fire år. Dette viser langt mer enn registreringer foretatt i regi av TSNFs kartleggere. Vi tar det med fordi det er interessant å vise den totale utviklingen i vårt område.

Tabell med kun rødlistede sopparter. Alle tall gjelder totalt for Trøndelag fylke.

Artsobservasjoner: sum registrert alle år: 169 rødlistede arter sopp

Artskart totalt: sum registrert alle år: 357 rødlistede arter sopp

	2021	2020	2019	2018
<u>Artsobservasjoner:</u>				
- antall arter	52	78	57	57
- totalt antall observasjoner	149	354	188	145
- antall arter tom. 2020	-	161		
- nye arter 2021	8			
<u>Artskart:</u>				
- antall arter	66	95	68	65
- totalt antall observasjoner	270	494	287	206
- antall arter tom. 2020	-	353		
- nye arter 2021	4			

Tallene er like for alle årene bortsett fra i 2020 som var noe høyere.

Tall for 2021 er foreløpige per 13. november.

Artsbestemmelser er så langt det har latt seg gjøre utført under feltarbeidet og ved eget etterarbeid. Resterende har blitt bestemt ved å konsultere med bøker og annen litteratur etterpå, konferere med ekstern kompetanse, og ved innsending til mikroskopering og sekvensering der dette har vært nødvendig. Flere av funnene er fortsatt ubesvart ved rapporteringsfristen, og vi forventer å kunne supplere funnlisten med flere interessante funn.

Samtlige funn fra de organiserte kartleggingsarrangementene er lagt inn i artsobservasjoner på prosjektet "Kartleggingsmidler Sabima", dette er også gjort i all hovedsak ved kartlegging utført av enkeltpersoner.

Under presenteres en oversikt over kartleggingsaktivitetene, med en beskrivelse av organiserte fellesturer og utvalgte interessante artsfunn.

Emneord: Trondheim, Fosen, Osen, Lykstad, sopp, kartlegging, rødlistearter

Vårsopptur ble arrangert 25. april langs Nidelva i Trondheim, som kombinert matsopptur og kartleggingstur. 21 sopper ble funnet og rapportert, samt rødlisteartene ask (VU) og alm (VU).

Den store artsjakten 5. juni ble arrangert i samarbeid med Botanisk Forening, i flommarkskog ved Hofstad, Gaula, Melhus. Ressurspersoner innen både sopp, karplanter, lav, moser og fugler deltok, og vi ble den gruppa som fant og rapporterte flest moser. Det var 12 deltakere som til sammen registrerte 183 takson. Rødlisteartene gulspurv (NT), alm (VU), klåved (NT) og mandelpil (NT) ble funnet. Spesielt morsomt var det å finne og fange småsalamander i en av kroksjøene langs elva. Dette var i en tidligere ukjent lokalitet for arten.

Småsalamander funnet ved Hofstad ved Gaula under den store artsjakten.

Foto: Edel Humstad

Osen kommune skiller seg ut i kartleggingsammenheng med få funn, og med det som bakgrunn var kartleggingskomiteen på befaring 22. – 23. juni. Kommunen grenser mot Åfjord i sør, Flatanger i nord og Namsos i øst. En stor del av kommunen ligger langs kysten, med flere fjorder, halvøyer og øyer, og i den indre del av kommunen er Steinsdalen det mest framtrædende landskapet. Steinsdalselva renner gjennom jordbruksområder med varierte skogområder på begge sider. Osen har mye sure bergarter, gjennomskåret av belter med amfibolitt og glimmerskifer i øst-vest-retning. En smal stripe med kalkspatmarmor og amfibolitt er i dagen i nedre deler av Steinsdalen. Av forhåndsinformasjon benyttet vi oss av en rapport fra NTNU Vitenskapsmuseet om 'Biologisk mangfold i Osen kommune'. Det lå inne relativt lite informasjon om sopp. Rapporten hadde framhevet mange enkeltlokaliteter, særlig med vekt på karplanter, moser, lav og fugler.

Ved befaringen valgte vi å prioritere området Slåttbekken-Halsan nederst i Steinsdalen. Området er heterogent med innslag av kalkspatmarmor i dagen flere steder, særlig på østsida av bekken. Heterogeniteten påvirker både skog- og myrvegetasjonen. Vi gikk både i fattigere og rikere deler av området. Sted og tid var nok ikke helt optimalt, men vi fikk likevel økt taksonlisten til Osen med 61 karplanter, 30 sopp, tre moser, fem fugler, tre virvelløse dyr, en lav og en amfibe.

*Studering av en slimsopp. Kirsti Mandal, Ole Reitan og Gunn Midtøy
Foto: Edel Humstad*

Lykstadåsen - Trondheim kommune

Denne ruta har vært et fast innslag i kartleggingsprogrammet hvert år siden Høstsopptreffet ble holdt i Trondheim i 2007, og den går alltid av stabelen første lørdag i september. Kartleggingsruta går gjennom flere ulike naturtyper, alt fra dyrket mark til gammel granskog. Årlig kartlegging gir verdifulle data om endringer i soppfloraen fra år til år, artsmangfoldet har variert fra 80 til 180 arter. I år var det god oppslutning om turen, med 18 deltakere. Det er foreløpig 155 arter registrert etter turen, dog ingen rødlistede. Vi var for sent ute til å kunne føre opp gulbrun storpigg på lista, den var ferdig fruktifisert tidlig på sommeren i år.

Det ble foretatt kartlegging på Lykstadåsen av en mindre gruppe også 23. juli. Da ble det gjort 55 funn.

Gjengen på tur opp den første granlia, i starten på «Lykstadruta»

Foto: Bente Haarstad

Vi hadde ambisjoner om kartlegging i kalkgranskogen i Murudalen naturreservat samt en vintersopptur kombinert med kjukekurs, som vi hadde med i vår søknad. Tidlig på året var det fortsatt arrangementsbegrensinger på grunn av smittevernet, så vintersoppturen ble utsatt. Nå er den forskjøvet til 2022. Det samme gjelder kartleggingen i Murudalen NR. Fagerlia gård og Jurgen Wegters innsamling og undersøkelser hadde vi også med i vår søknad. Noe av prøvene der er sekvensert, men vi avventer en rapport på dette til alt er ferdigstilt.

Egenorganisert kartlegging

Kartleggerne i foreningen er bevisste på å fronte kartlegging og artskunnskap i alle foreningens aktiviteter, og det ser vi tiltrekker nye interesserte og skaper et stadig voksende og aktivt miljø. Særlig mandagsmøtene med tilgang til foreningens store bibliotek med spesiallitteratur er et viktig og nyttig møtepunkt for konferering, bestemmelsesarbeid, kunnskapsdeling og kompetanseheving. I tillegg til dette har vi også facebookgruppen vår «Musserongligaen» og kartleggergruppen «Kartleggere i Trøndelag» som begge brukes flittig både til deling og bestemmelse av interessante funn. Her er et utdrag fra 2021:

- Første funn i Norge av *Naemacyclus fimbriatus* ble gjort i Berga på Stadsbygd i Indre Fosen kommune i Norge i vinter av Jurgen Wegter.
- Trøndelags første funn av *Coccomyces leptideus* på blåbærlyng ble gjort i Råkvåg, og første funn av *Ascocoryne inflata* i Trøndelag ble gjort i Hasselvika, begge funnet av Edel Humstad.
- Trøndelags tredje funn av osperiddermusserong ble gjort i Berga i Indre Fosen av Ole Reitan, med bare to kjente funn fra Namsos tidligere
- En ny lokalitet av den ubeskrevne arten av *Mellitiosporiella* sp. som ble funnet i Ørland kommune i fjor, ble gjort i Hasselvika i Indre Fosen kommune i år. Det jobbes fortsatt med den, så inntil videre må vi fortsatt vente i uvisse.
- I Trondheim kommer det årlig noen gråfargede knippesopper på plen som gjennom årene har skapt mye hodebry. Mikroskopisk ender det alltid med grå knippesopp, men makroskopisk har de klare skilletegn i lukt og fargetoner som skiller den fra grå knippesopp. Etter konferering med ekstern ekspertise er den nå endelig bestemt til greinet knippesopp, og de fleste i Trondheim (og landet for øvrig) har etter hvert blitt godt kjent med karaktertrekkene og skilletegnene til greinet knippesopp og grå knippesopp.
- På tampen av soppsesongen i år, fant Vibeke Talset furuknippesopp (NT) på plen ved furu i Trondheim. Dette er et svært spennende funn, da dette er klart utenfor normalt habitat for furuknippesopp, som stort sett vokser på karrige furumoer.